

49. Dönem Teknik Yönetmelikler Komisyonu

KOMİSYON BAŞKANI	7207	ÖMER ÇELİK	ADANA
KOMİSYON BAŞKANI YARDIMCISI	11502	MEHMET KARADURAK	İSTANBUL
RAPORTÖR	25848	ALİ FUAT AYDIN	İZMİR
SORUMLU YÖNETİM KURULU ÜYESİ	12954	MEHMET MAZMANOĞLU	İSTANBUL
ÜYE	15424	İSMAİL DOĞANDOR	KOCAELİ
ÜYE	15562	RAMAZAN PEKTAŞ	ANKARA
ÜYE	15907	TARIK TARHAN	SAMSUN
ÜYE	16038	AHMET UĞUR	ANTALYA
ÜYE	16123	CEM ÖZKAN	BURSA
ÜYE	26749	EROL YILDIRIM	KOCAELİ
ÜYE	27197	TURAY VOLKAN AYANOĞLU	DENİZLİ
ÜYE	32887	YÜKSEL TEZCAN	MERSİN
ÜYE	40745	FATİH MEHMET NUROĞLU	TRABZON
ÜYE	41451	EMİN UĞUR DİVİTÇİ	ANKARA
ÜYE	41477	RAMAZAN ALTIN	DİYARBAKIR
ÜYE	64525	İSMAİL AKKUŞ	ESKİŞEHİR
ÜYE	69409	FURKAN DİNÇER	GAZİANTEP

1. Komisyonun Teşkil ve Çalışma Metodolojisi

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 49. Dönem Teknik Yönetmelikler Daimi Komisyonu, 25 Temmuz 2024 tarihinde gerçekleştirdiği ilk toplantı ile resmi çalışmalarına başlamıştır. Komisyonun bu dönemdeki temel misyonu, hızla değişen teknolojik standartlar ve yasal mevzuat karşısında Oda görüşlerini bilimsel temellere dayandırarak güncellemek olarak belirlenmiştir. Yapılan ilk toplantıda, Komisyon Başkanı Ömer Çelik, Başkan Yardımcılığına Mehmet Karadurak ve Raportörlüğe Ali Fuat Aydın getirilerek yürütme kurulu oluşturulmuştur.

Çalışma verimliliğini artırmak amacıyla komisyonun işleyiş süreçlerinde dijitalleşmeye öncelik verilmiştir. WhatsApp, Google Drive ve benzeri bulut tabanlı platformlar üzerinden anlık bilgi paylaşımı ve dökümantasyon arşivi oluşturulması kararlaştırılmıştır. Bu sayede, farklı illerdeki komisyon üyelerinin teknik dökümanlara erişimi hızlandırılmış ve karar alma süreçleri daha şeffaf bir yapıya kavuşturulmuştur. Toplantıların her ayın son Perşembe günü yapılması ilke kararı olarak benimsenerek, çalışma takvimi tüm yıla yayılmıştır.

Dönem boyunca gerçekleştirilen toplam 12 olağan toplantı (49/01 - 49/12) kapsamında, mühendislik disiplinlerini doğrudan ilgilendiren kritik başlıklar ele alınmıştır. Bu toplantılar neticesinde toplamda 50 ana karar imza altına alınmış; her karar teknik gerekçeleri, yasal dayanakları ve sahadaki uygulama sonuçları ile birlikte titizlikle dokümanite edilmiştir. Komisyon, sadece kağıt üzerinde kalan bir yapı değil, sahadaki teknik sorunlara pratik çözümler üreten bir danışma organı olarak faaliyet göstermiştir.

2. Temel Yönetmeliklerin Revizyonu ve Şube Koordinasyonları

Mevzuat çalışmalarının geniş bir tabana yayılması ve yerel birikimlerden faydalanılması amacıyla önemli yönetmelikler için şube bazlı koordinatörlükler ihdas edilmiştir. Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği (EİTY) revizyon çalışmaları, İstanbul Şube koordinatörlüğünde; Kocaeli, İzmir, Diyarbakır ve Gaziantep şubelerinin katılımıyla bir çalışma grubuna dönüştürülmüştür. Bu grup, TEDAŞ tarafından yürütülen taslak çalışmaları yakından izleyerek, güncel yapı teknolojileri ve akıllı bina sistemlerinin yönetmeliğe entegre edilmesi için teknik öneriler geliştirmiştir.

Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği (EKATY) çalışmaları ise İzmir Şube sorumluluğunda; Mersin, İstanbul, Kocaeli ve Gaziantep şubelerinin desteğiyle yürütülmüştür. Özellikle Dağıtım Şebekeleri Çalıştay'ından elde edilen veriler ışığında, yüksek gerilim tesislerinde güvenlik mesafeleri ve işletme standartları yeniden değerlendirilmiştir. Bu süreçte, elektrik fen adamlarının yetki sınırlarına dair hazırlanan taslak yönetmelikler de incelenmiş ve mühendislik yetki alanlarının korunması noktasında Oda görüşü tahkim edilmiştir.

Diğer taraftan, Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği Bursa Şube; Elektrik Tesislerinde Emniyet Yönetmeliği ise Kocaeli Şube koordinatörlüğüne verilmiştir. Topraklama sistemlerinde kullanılan yeni nesil ölçüm teknikleri ve emniyet yönetmeliğinde TEİAŞ ile eşgüdüm sağlanması gereken teknik detaylar bu gruplar tarafından raporlanmıştır. Şubeler arası bu görev dağılımı, Odanın teknik birikiminin merkezi bir potada eritilmesini ve yönetmelik taslaklarının çok boyutlu bir süzgeçten geçirilmesini sağlamıştır.

3. Saha Denetimleri ve Periyodik Kontrol Formlarının Standardizasyonu

Komisyon, periyodik kontrollerde kullanılan rapor formlarının bilimsel bir standarda kavuşması için Adana Şube koordinatörlüğünde yoğun bir mesai harcamıştır. İlgili bakanlıklar tarafından yayımlanan taslak formlar, mühendislik etiği ve teknik gereklilikler açısından tek tek incelenmiştir. Bu incelemeler neticesinde, sahadaki uygulamayı zorlaştıran veya teknik eksiklik barındıran maddelere yönelik kapsamlı itiraz raporları hazırlanarak Oda Yönetim Kurulu'na (OYK) sunulmuştur.

Çalışmalar kapsamında Jeneratör Periyodik Kontrol Raporu, Katodik Koruma Tesisatı ve Işık Kirliliği Ölçüm formları gibi spesifik alanlarda yeni kriterler tanımlanmıştır. Özellikle jeneratörlerin devreye alınma testleri ve güvenlik ekipmanlarının denetim sıklığına dair hazırlanan rehber dökümanlar, ilgili Bakanlığa iletilmek üzere hazır hale getirilmiştir. Yüzme ve süs havuzları gibi can güvenliği açısından kritik olan alanlarda kullanılan elektrik tesisatlarının denetim kriterleri de yine bu uzmanlık grupları tarafından detaylandırılmıştır.

Bu dokümantasyon süreci, sadece form doldurmanın ötesinde, denetimi yapan mühendisin sorumluluk sınırlarını çizen ve ölçüm hassasiyetini belirleyen teknik bir kılavuz niteliği taşımaktadır. Adana Şube tarafından hazırlanan Katodik Koruma kriterleri, özellikle yeraltı metalik tesislerin korozyona karşı korunmasında uluslararası standartlarla (EN ve ISO) tam uyumlu hale getirilmiştir. Komisyon, bu formların tüm şubelerde tek tip olarak uygulanmasını hedeflemiştir.

4. Bakanlık İlişkileri ve Teknik İtiraz Süreçleri

Komisyon tarafından hazırlanan ve bilimsel temelle dayanan raporların Bakanlığa iletilmesinin ardından, yayımlanan nihai formlarda ciddi değişiklikler yapıldığı gözlemlenmiştir. Bakanlık bürokrasisi içerisinde yapılan bu değişikliklerin, EMO'nun teknik görüşlerinden saptığı ve bazı güvenlik kriterlerinin esnetildiği tespit edilmiştir. İSGÜM sayfasında yayınlanan kesinleşmiş formlar ile Odanın önerdiği taslaklar arasındaki farklar, komisyonun acil gündem maddelerinden biri olmuştur.

Söz konusu formlardaki bu sapmalar, mühendislik hizmet kalitesini ve denetim güvenilirliğini zedelediği gerekçesiyle teknik bir eleştiri raporuna dönüştürülmüştür. Komisyon, Bakanlığın yayınladığı formların neden teknik olarak yetersiz olduğunu madde madde açıklayan ve geri adım atılmasını talep eden "Teknik Gerekçeler ve İtiraz Raporu"nu hazırlayarak tekrar Bakanlığa göndermiştir. Bu süreçte, Oda ile Bakanlık arasındaki teknik görüş ayrılıklarının giderilmesi için kurumsal temaslara sıklıkla başvurulmuştur.

Bakanlık tarafından onaylanan periyodik kontrol formlarının, sahadaki gerçek ihtiyaçları karşılaması noktasındaki ısrar devam ettirilmiştir. Komisyon, teknik doğruların idari kararlara kurban edilmemesi adına, İSGÜM nezdinde yapılan görüşmelerde savunulan görüşlerin arkasında durulması gerektiğini vurgulamıştır. Bu durum, teknik bir komisyonun aynı zamanda mesleki hak savunuculuğu rolünü de üstlendiğinin en açık göstergesi olmuştur.

5. Yıldırımdan Korunma ve Risk Analizinde Dijital Dönüşüm

Dönemin son toplantılarında (49/11) odak noktası, can ve mal güvenliği açısından hayati önem taşıyan yıldırımdan korunma sistemlerine kaymıştır. TS EN 62305-2 standardına uygun risk analizlerinin karmaşıklığı göz önüne alınarak, tüm üyelerin kullanabileceği standart bir risk analizi yazılımı oluşturulması hedeflenmiştir. Bu yazılımın, mühendislerin hata payını en aza indirmesi ve denetim raporlarının homojen hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Yazılımın veri tabanını güçlendirmek amacıyla Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM) ile resmi yazışmalar yapılması kararlaştırılmıştır. Türkiye genelindeki güncel "ortalı gün sayıları" verilerinin talep edilmesi, yapılacak risk analizlerinin bilimsel doğruluk oranını artıracaktır. Bu veriler sayesinde, bölgesel risk faktörleri daha isabetli şekilde hesaplanacak ve koruma seviyeleri buna göre belirlenecektir.

Ayrıca, teknik geçerliliği tartışmalı olan ESE tipi aktif paratonerlerin yarattığı riskler konusunda radikal bir karar alınmıştır. Bu sistemlerin sigorta firmaları nezdindeki algısını düzeltmek ve uluslararası (IEC) ile ulusal (TSE) standartlarda yasaklanmasını sağlamak amacıyla girişimlerde bulunulması benimsenmiştir. Aktif paratonerlerin yarattığı sahte güvenlik hissini önüne geçilmesi için sigorta şirketlerine teknik bir uyarı yazısı gönderilmesi kararı, sektördeki yanlış uygulamaları önleme adına stratejik bir adım olmuştur.

6. Yetki Karmaşası ve Dış Paydaşlarla İş Birliği

Saha denetimlerinin en büyük tıkanıklık noktalarından biri olan "son durum (as-built) projeleri" konusundaki yetki karmaşası komisyon gündeminde geniş yer bulmuştur. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB), EDAŞ'lar, OSB'ler ve Belediyeler arasındaki yetki dağılımındaki belirsizliklerin projelerin onaylanma süreçlerini kilitlediği tespit edilmiştir. Komisyon, bu konuda ÇSGB ve ETKB arasında yürütülen görüşmelerin sonucunu bekleyerek, Oda görüşünü bu verilere göre revize etmeyi uygun görmüştür.

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik (BYKHY) süreci de yakından takip edilen diğer kritik mevzuat olmuştur. Bu yönetmelikte yapılması planlanan değişiklikler üzerine TMMOB çatısı altında ortak bir görüş oluşturulmuş ve elektrik mühendisliğini ilgilendiren yangın algılama ile acil aydınlatma gibi sistemlerin tasarımı konusundaki çekinceler ilgili bakanlığa iletilmiştir. Bu süreç, disiplinler arası bir koordinasyonla yürütülmüştür.

Dış paydaşlarla olan ilişkiler kapsamında Kadıköy Belediyesi ile yürütülen ışık kirliliği protokolü, yerel yönetimlerle yapılan teknik iş birliğinin başarılı bir örneği olarak rapora girmiştir. Işık kirliliğinin ölçülmesi, kontrol altına alınması ve gökyüzü gözlem alanlarının korunması noktasında hazırlanan protokolün, diğer belediyeler için de bir model teşkil etmesi amaçlanmıştır.